

Sadržaj

SADRŽAJ	VII
SKRAĆENICE	XXI
PREDGOVOR	XXIII

OPŠTI DEO

Glava 1: POJAM I OBLICI JAVNIH PRIHODA	3
1. Opšti pojam javnog prihoda.	3
2. Vrste javnih prihoda	5
(1) Javnopravni javni prihodi.	5
(2) Privatnopravni javni prihodi	12
Glava 2: PORESKO PRAVO KAO DEO PRAVNOG SISTEMA	14
1. Pojam finansijskog prava.	14
2. Dezintegracija finansijskog prava i nastanak poreskog prava	15
3. Pojam poreskog prava	18
4. Odnos poreskog prava prema drugim disciplinama nauke o porezima	19
(1) Odnos poreskog prava i javnih finansija (nauke o finansijama)	19
(2) Odnos poreskog prava i poreskog menadžmenta.	23
5. Odnos poreskog prava prema drugim granama prava.	24
(1) Odnos poreskog prava i ustavnog prava	24
(2) Odnos poreskog prava i upravnog prava	24
(3) Odnos poreskog prava i međunarodnog javnog prava	26
(4) Odnos poreskog prava i prava Evropske unije	26
(5) Odnos poreskog prava i krivičnog prava	28
(6) Odnos poreskog prava i građanskog prava	28
(7) Odnos poreskog prava i građanskog procesnog prava	29

Glava 3: PRINCIPI PORESKOG PRAVA IZVEDENI IZ USTAVNOG PRINCIPA VLADAVINE PRAVA	30
1. Princip jednakosti građana	32
Pravičnost kao standard za odmeravanje razlika u oporezivanju.....	39
2. Princip zakonitosti poreza.....	42
(1) Samo zakon može biti izvor poreskog prava.....	43
(2) Nisu dopušteni sporazumi između poreske administracije i poreskog obveznika u pogledu visine poreske obaveze	46
(3) Tumačenje.....	46
Suprotstavljanje nelegitimnoj zakonitoj poreskoj evaziji: tumačenje prema ekonomskoj suštini ili anti-abuzivno zakonodavstvo?.....	48
(4) Analogija	58
(5) Nedopuštenost retroaktivnosti.....	60
(6) Određenost poreza.....	64
3. Princip ustavnog ograničavanja subjektivnog poreskog prava države.....	65
(1) Zaštita ljudskog dostojanstva	66
(2) Zaštita privatne sfere	67
(3) Zaštita prava na slobodan izbor zanimanja, profesije i obavljanja delatnosti.....	68
(4) Zaštita prava na mirno uživanje imovine i na nasleđivanje	68
4. Princip zaštite poverenja poreskih obveznika u poresku administraciju.....	70
5. Princip srazmernosti cilja i sredstava u poreskom postupku	71
6. Princip poverljivosti poreskih informacija.....	72
Glava 4: KLASIFIKACIJE POREZA	75
1. Neposredni i posredni porezi.....	76
2. Objektivi (realni) i subjektivni (personalni) porezi	77
3. Analitički i sintetički porezi	79
4. Opšti i namenski porezi	79
5. Pretpostavljeni i faktički porezi	82
6. <i>Ad valorem</i> i specifični porezi	83
7. Porezi na zarađene prihode i porezi na prihode od investicija.....	85
8. Redovni i vanredni porezi.....	87
9. Periodični i neperiodični porezi	88
10. Centralni i lokalni porezi	88
11. Klasifikacija poreza OECD	92
12. GFS klasifikacija javnih prihoda Međunarodnog monetarnog fonda	94

Glava 5: PORESKOPRAVNI ODNOS.....	96
1. Pojam i vrste poreskopravnog odnosa	96
2. Stranke u poreskopravnom odnosu.	100
2.1. Poreski poverioci	100
2.2. Poreski dužnici	103
Poreskopravna sposobnost	103
Vrste poreskih dužnika	105
3. Poreski imovinski odnos.....	109
3.1. Pojam, sadržina i predmet poreskog imovinskog odnosa	109
3.2. Karakteristike poreskog imovinskog odnosa	110
3.3. Nastanak poreske obaveze.....	111
3.4. Vreme ispunjenja poreske obaveze	112
3.5. Obezbeđenje poreske obaveze	122
(1) Odnos između jemstva, odgovornosti za tuđu poresku obavezu i solidarne poreske obaveze	123
(2) Poreskopravna dejstva odgovornosti za tuđu poresku obavezu i jemstva.....	126
(3) Sekundarna poreska obaveza	128
(4) Zaloga.....	130
(5) Bezuslovna bankarska garancija	133
(6) Menica	133
(7) Privremene mere	133
3.6. Prestanak poreske obaveze	135
Prestanak poreske obaveze kod periodičnih poreza.....	135
(a) Relativni načini prestanka poreske obaveze.....	136
(b) Apsolutni načini prestanka poreske obaveze.....	139
Prestanak poreske obaveze kod neperiodičnih poreza, odnosno poreskog duga	140
(1) Naplata poreza	140
Redovna naplata poreza	140
Prinudna naplata poreza.....	142
(2) Zastarelost	153
(3) Otpis poreza	155
3.7. Ostali zahtevi, odnosno obaveze iz poreskog imovinskog odnosa.....	156
(1) Zahtev za povraćaj poreza	157
(2) Zahtev za korišćenje poreskog kredita	157
(3) Zahtev za poresku refakciju	158
(4) Zahtev za korišćenje više ili pogrešno uplaćenog poreza za namirenje dospelih obaveza po drugom osnovu putem preknjižavanja	159
4. Poreski upravni odnos.....	159

4.1. Pojam, vrste i nastanak poreskog upravnog odnosa.....	160
Utvrđivanje poreza.....	160
4.2. Karakteristike poreskog upravnog odnosa.....	166
4.3. Stranke poreskog upravnog odnosa.....	167
4.4. Sadržina i predmet poreskog upravnog odnosa.....	169
(a) Obaveza činjenja.....	170
(b) Obaveza nečinjenja.....	187
(c) Obaveza trpljenja.....	189
Poreska kontrola i njeni oblici.....	196
Poreska krivična dela.....	205
Pravna pomoć u poreskim stvarima.....	206
4.5. Prestanak poreskog upravnog odnosa.....	207
 Glava 6: ZAKONSKI OPIS PORESKOG ČINJENIČNOG STANJA.....	208
1. Poreski obveznik – pojedinac ili zajednica?.....	208
2. Poreski objekat.....	214
3. Poreska osnovica.....	216
4. Poreska stopa.....	219
(a) Proporcionalne poreske stope.....	219
(b) Progresivne poreske stope.....	219
(c) Regresivne poreske stope.....	223
Izbor između pojedinih vrsta poreskih stopa.....	225
5. Poreske olakšice.....	230
(a) Olakšice u pogledu poreskog obveznika.....	232
(b) Olakšice u pogledu poreske osnovice.....	232
(c) Olakšice u pogledu visine poreske stope.....	233
(d) Olakšice u pogledu visine obračunatog poreza.....	233
 Glava 7: SUKOB PORESKIH ZAKONA.....	235
1. Pojam dvostrukog oporezivanja.....	237
1.1. Identičnost poreskog obveznika.....	237
1.2. Identičnost poreskog objekta.....	237
1.3. Identičnost poreza.....	238
1.4. Identičnost perioda.....	238
2. Fenomeni slični dvostrukom oporezivanju.....	239
2.1. Nadoporezivanje.....	240
2.2. Kumuliranje poreza.....	240
2.3. Ekonomsko dvostruko oporezivanje.....	241
3. Uzroci dvostrukog oporezivanja.....	243

4. Odlučujuće činjenice	245
4.1. Državljanstvo	245
4.2. Rezidentstvo	246
4.3. Izvor	251
5. Kolizione norme u međunarodnom poreskom pravu	251
6. Metode za sprečavanje, odnosno za eliminaciju dvostrukog oporezivanja.	254
6.1. Metoda izuzimanja	255
(1) Metoda punog izuzimanja	256
(2) Metoda izuzimanja sa progresijom	256
6.2. Metoda kredita	258
(1) Metoda punog kredita	258
(2) Metoda običnog kredita	258
(3) Ostale podele metode poreskog kredita	260
7. Mere za sprečavanje, odnosno za eliminaciju dvostrukog oporezivanja.	261
7.1. Unilateralne mere	261
(1) Unilateralne mere za sprečavanje internog dvostrukog oporezivanja ...	261
(2) Unilateralne mere za sprečavanje, odnosno eliminaciju međunarodnog dvostrukog oporezivanja	262
(3) Značaj unilateralnih mera	263
7.2. Međunarodne mere	264
(1) Pojam i ciljevi	264
(2) Odnos između međunarodnih konvencija i nacionalnog prava uopšte ..	266
(3) Funkcionisanje međunarodnih konvencija	267
(4) Odnos između konvencija o izbegavanju dvostrukog oporezivanja i unutrašnjeg materijalnog prava	274
(5) Prednosti i nedostaci međunarodnih konvencija	275
(6) Vrste međunarodnih konvencija	276
(a) Bilateralne konvencije	277
Osnovni koncepti	279
Mreža ugovora o izbegavanju dvostrukog oporezivanja Srbije.	285
(b) Multilateralne konvencije	288

POSEBNI DEO

Glava 8: JAVNI PRIHODI U SRBIJI	294
Glava 9: POREZ NA DOHODAK GRAĐANA	301
1. Pojam dohotka u teoriji javnih finansija	301
2. Modeli oporezivanja dohotka	302
3. Kriterijumi za izbor određenog sistema poreza na dohodak	305

4. Dohodak u poreskopravnom smislu	308
4.1. Dohodak – zbir neto prihoda ostvarenih u poreskoj godini.	308
4.2. Izuzimanja	309
4.3. Dohodak za oporezivanje – prihodi koji podležu oporezivanju.	311
4.4. Metode poreskog računovodstva	314
5. Poreski obveznik u ZPDG: opšta definicija	315
6. Cedularni porezi u ZPDG.	315
6.1. Porez na zarade	315
6.1.1. Poreski objekat	316
6.1.2. Poreski obveznik	319
6.1.3. Poreska osnovica	319
6.1.4. Nastanak poreske obaveze	320
6.1.5. Poreska stopa	320
6.1.6. Poreske olakšice	321
6.1.6.1. Poreska oslobođenja.	321
6.1.6.2. Refakcija dela plaćenog poreza na zarade	322
6.1.6.3. Oslobođenje od obaveze plaćanja obračunatog i obustavljenog poreza	324
6.2. Porez na prihode od samostalne delatnosti	324
6.2.1. Poreski objekat	325
6.2.2. Poreski obveznik	325
6.2.3. Poreska osnovica	326
6.2.3.1. Faktička poreska osnovica	326
6.2.3.2. Paušalno utvrđena poreska osnovica	327
6.2.4. Nastanak poreske obaveze	328
6.2.5. Poreska stopa	328
6.2.6. Poreske olakšice	328
6.3. Porez na prihode od kapitala	328
6.3.1. Poreski objekat	329
6.3.2. Poreski obveznik	329
6.3.3. Poreska osnovica	329
6.3.4. Nastanak poreske obaveze	329
6.3.5. Poreska stopa	330
6.3.6. Poreske olakšice	330
6.4. Porez na prihode od nepokretnosti	330
6.4.1. Poreski objekat	330
6.4.2. Poreski obveznik	330
6.4.3. Poreska osnovica	331
6.4.4. Nastanak poreske obaveze	331

6.4.5. Poreska stopa	331
6.5. Porez na prihode od autorskih prava, prava srodnih autorskom pravu i prava industrijske svojine	331
6.5.1. Poreski objekat	332
6.5.2. Poreski obveznik	332
6.5.3. Poreska osnovica	333
6.5.4. Nastanak poreske obaveze	334
6.5.5. Poreska stopa	334
6.6. Porez na kapitalne dobitke	334
6.6.1. Poreski objekat	334
6.6.2. Poreski obveznik	334
6.6.3. Poreska osnovica	335
6.6.4. Nastanak poreske obaveze	336
6.6.5. Poreska stopa	337
6.6.6. Poreske olakšice	337
6.6.6.1. Izuzimanja	337
6.6.6.2. Poreska oslobođenja	337
6.6.6.3. Poreski kredit	337
6.7. Porez na ostale prihode	338
7. Komplementarni globalni godišnji porez na dohodak građana	338
7.1. Poreski objekat	338
7.2. Poreski obveznik	339
7.3. Poreska osnovica	339
7.4. Nastanak poreske obaveze	340
7.5. Poreske stope	340
8. Utvrđivanje i naplata poreza	341
8.1. Utvrđivanje i naplata poreza po odbitku	342
8.2. Utvrđivanje i naplata poreza kod samooporezivanja	344
8.3. Utvrđivanje i naplata poreza koji se utvrđuju rešenjem Poreske uprave	345
Glava 10: POREZ NA DOBIT PRAVNIH LICA	348
1. Sistemi poreza na dobit korporacija	349
1.1. Klasični sistem poreza na dobit korporacija	350
1.2. Sistemi poreske integracije	351
1.2.1. Imputacija	352
1.2.2. Izuzimanje dividendi iz osnovice poreza na dohodak fizičkih lica	353
1.2.3. Delimična olakšica za akcionare	354
1.2.4. Delimično favorizovanje akumulisane dobiti	355
2. Poreski tretman društava lica	355
2.1. Nesamostalni pristup	357

2.2. Samostalni pristup	358
3. Poreski obveznik	359
4. Poreska osnovica	363
4.1. Prihodi i rashodi u bilansu uspeha	365
4.2. Usklađivanja u poreskom bilansu	366
4.2.1. Izuzimanja	366
4.2.2. Odbici	367
4.2.2.1. Odbici čiji je iznos limitiran	368
4.2.2.2. Amortizacija	368
4.2.2.3. Dubiozna potraživanja	372
4.2.3. Rashodi koji se ne priznaju u poreskom bilansu	374
4.2.4. Vrednovanje zaliha	374
4.2.4.1. Vrednovanje zaliha nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda	375
4.2.4.2. Vrednovanje utrošenog materijala i prodate robe	375
4.2.5. Transferne cene	378
4.2.6. Utanjena kapitalizacija	386
4.2.7. Kapitalni dobici i gubici	387
4.3. Poreskopравни tretman gubitaka	392
4.4. Poreska osnovica u slučaju likvidacije i stečaja poreskog obveznika	397
5. Nastanak poreske obaveze	399
6. Poreska stopa	399
7. Poreske olakšice	401
7.1. Poresko oslobođenje kod značajnih ulaganja u osnovna sredstva	402
7.2. Poresko oslobođenje za preduzeće za zapošljavanje invalida	403
7.3. Poresko oslobođenje za nedobitnu organizaciju	403
7.4. Poreska oslobođenja po osnovu ne-poreskih međunarodnih sporazuma. ...	404
8. Grupno oporezivanje	404
8.1. Poresko konsolidovanje	405
8.2. Indirektni poreski kredit i direktni poreski kredit za porez po odbitku na dividende iz direktnih investicija	406
8.3. Direktni poreski kredit za porez po odbitku na kamate, autorske naknade, zakupnine i dividende iz portfolio investicija	409
9. Utvrđivanje i naplata poreza	410
Glava 11: POREZ NA IMOVINU	413
1. Poreski objekat	414
2. Poreski obveznik	415
3. Poreska osnovica	416
4. Nastanak poreske obaveze	419

5. Poreske stope	420
6. Poreske olakšice	421
6.1. Poreska oslobođenja	421
6.2. Poreski krediti	422
7. Utvrđivanje i naplata poreza	422
 Glava 12: POREZ NA NASLEĐE I POKLON	425
1. Poreski objekat	426
2. Poreski obveznik	427
3. Poreska osnovica	428
4. Nastanak poreske obaveze	428
5. Poreske stope	428
6. Poreske olakšice	429
7. Utvrđivanje i naplata poreza	430
 Glava 13: POREZ NA PRENOS APSOLUTNIH PRAVA	432
1. Poreski objekat	434
2. Poreski obveznik	435
3. Poreska osnovica	436
4. Nastanak poreske obaveze	437
5. Poreska stopa	438
6. Poreske olakšice	438
7. Utvrđivanje i naplata poreza	440
 Glava 14: POREZ NA DODATU VREDNOST	442
1. Pravna priroda PDV-a	443
2. Tipovi PDV-a	444
3. Poreski objekat	447
3.1. Isporuka dobara	448
3.2. Pružanje usluga	450
3.3. Uvoz dobara	450
4. Poreski obveznik i drugi poreski dužnici	451
4.1. Poreski obveznik	451
4.2. Drugi poreski dužnici	453
4.3. Poreski punomoćnik	455
5. Mesto i vreme isporuke dobara, pružanja usluga i uvoza i nastanak poreske obaveze	456
5.1. Mesto isporuke dobara	456

5.2. Mesto pružanja usluga.....	457
5.3. Mesto uvoza dobara.....	458
5.4. Vreme isporuke dobara, pružanja usluga i uvoza i nastanak poreske obaveze.....	458
6. Poreska osnovica.....	461
7. Poreske stope.....	463
8. Poreska oslobođenja.....	464
8.1. Poreska oslobođenja sa pravom na odbitak prethodnog poreza	466
8.2. Poreska oslobođenja bez prava na odbitak prethodnog poreza	468
8.3. Poreska oslobođenja kod uvoza dobara	471
9. Prethodni porez	472
9.1. Uslovi za odbitak prethodnog poreza	473
9.2. Podela prethodnog poreza i srazmerni poreski odbitak	475
9.3. Ispravka odbitka prethodnog poreza kod izmene poreske osnovice	478
9.4. Ispravka odbitka prethodnog poreza za opremu i objekte za vršenje delatnosti	479
10. Posebni postupci oporezivanja PDV-om	480
10.1. Mali poreski obveznici.....	481
10.2. Poljoprivrednici	481
10.3. Turističke agencije	483
10.4. Polovna dobra, umetnička dela, kolekcionarska dobra i antikviteti.....	484
11. Povraćaj i refakcija PDV-a	484
11.1. Povraćaj PDV-a.....	484
11.2. Refakcija PDV-a	485
12. Utvrđivanje i naplata poreza.....	488
 Glava 15: AKCIZE	 491
1. Poreski objekat	492
2. Poreski obveznik.....	493
3. Poreska osnovica.....	493
4. Nastanak poreske obaveze.....	494
5. Poreske stope.....	495
6. Poreske olakšice	497
6.1. Poreska oslobođenja.....	497
6.2. Poreski kredit	498
7. Poreska refakcija.....	498
8. Utvrđivanje i naplata poreza.....	500
 Glava 16: POREZ NA PREMIJE NEŽIVOTNIH OSIGURANJA.....	 502

1. Poreski objekat	502
2. Poreski obveznik.....	502
3. Poreska osnovica.....	503
4. Nastanak poreske obaveze	503
5. Poreska stopa.....	503
6. Poreske olakšice	503
7. Utvrđivanje i naplata poreza.....	503

Glava 17: POREZI NA UPOTREBU, DRŽANJE I NOŠENJE DOBARA

I NAKNADA ZA ZAGAĐIVANJE ŽIVOTNE SREDINE	505
1. Porez na upotrebu motornih vozila.....	505
1.1. Poreski objekat	505
1.2. Poreski obveznik.....	506
1.3. Poreska osnovica.....	506
1.4. Nastanak poreske obaveze.....	506
1.5. Poreske stope.....	506
1.6. Poreske olakšice	507
1.6.1. Poreska oslobođenja	507
1.6.2. Poreski krediti.....	507
1.7. Utvrđivanje i naplata poreza.....	508
2. Porez na upotrebu plovila.....	508
2.1. Poreski objekat	508
2.2. Poreski obveznik.....	508
2.3. Poreska osnovica.....	509
2.4. Nastanak poreske obaveze.....	509
2.5. Poreske stope.....	509
2.6. Poreske olakšice	511
2.6.1. Poreska oslobođenja	511
2.6.2. Poreski krediti.....	511
2.7. Utvrđivanje i naplata poreza.....	511
3. Porez na upotrebu vazduhoplova	512
3.1. Poreski objekat	512
3.2. Poreski obveznik.....	512
3.3. Poreska osnovica.....	512
3.4. Nastanak poreske obaveze.....	512
3.5. Poreske stope.....	512
3.6. Poreske olakšice	513
3.6.1. Poreska oslobođenja	513
3.6.2. Poreski krediti.....	513

3.7. Utvrđivanje i naplata poreza.....	513
4. Porez na registrovano oružje	514
4.1. Poreski objekat	514
4.2. Poreski obveznik.....	515
4.3. Poreska osnovica.....	515
4.4. Nastanak poreske obaveze.....	515
4.5. Poreske stope.....	515
4.6. Poreske olakšice	516
4.7. Utvrđivanje i naplata poreza.....	516
5. Naknada za zagađivanje životne sredine	517
 Glava 18: CARINE	520
1. Vrste carina	520
2. Objekat carinjenja	522
3. Carinski dužnik	522
4. Carinska osnovica	523
5. Nastanak carinskog duga	523
6. Carinske stope.....	524
7. Carinske povlastice	525
7.1. Izuzimanja od carine	525
7.2. Oslobođenja od plaćanja carine.....	526
8. Utvrđivanje i naplata carine	526
 Glava 19: DOPRINOSI ZA OBAVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE	527
1. Pojam socijalne sigurnosti i načini njenog obezbeđivanja	527
2. Vrste doprinosa za obavezno socijalno osiguranje	529
3. Obveznici doprinosa	529
4. Osnovice doprinosa	531
5. Nastanak obaveze po osnovu doprinosa	533
6. Stope doprinosa	533
7. Olakšice kod doprinosa.....	534
8. Utvrđivanje i naplata doprinosa.....	535
 Glava 20: TAKSE.....	537
1. Pojam takse, taksena načela i metode naplate.....	537
2. Klasifikacije taksa	539
3. Administrativne takse	540
3.1. Republičke administrativne takse	541

3.2. Lokalne administrativne takse	543
4. Sudske takse	543
5. Lokalne komunalne takse	547
BIBLIOGRAFIJA.....	550
SUMMARY	564
BELEŠKA O AUTORU	585